

पठतु संस्कृतम्
कोविदः

एप्रल् २२, २०२३

पाठः ६

अङ्काः १००

1) अधो दत्तानां विग्रहवाक्यानां समस्तपदं समासनाम च लिखत । (२०)

- a. अक्षे इति
- b. रामस्य समीपम्
- c. विघ्नानाम् अभावः
- d. कक्षायाम् इति
- e. रथस्य पश्चात्
- f. दोषाणाम् अभावः
- g. बुद्धेः योग्यम्
- h. क्षणं क्षणं प्रति
- i. वृष्टेः पश्चात्
- j. विद्यायाः योग्यम्

2) अधो दत्तानां समस्तपदानां विग्रहवाक्यं समासनाम च लिखत । (२०)

- a. यथामति
- b. निर्मक्षिकम्
- c. अनुरूपम्
- d. अध्यात्मम्
- e. उपनदि
- f. उपनगरम्
- g. प्रतिगृहम्
- h. यथाधनम्
- i. प्रतिगृहम्:
- j. निर्जनम्

3) अलङ्कारस्य नाम लिखत (५)

- a. मुदाकरात्तमोदकं सदा विमुक्तिसाधकम् ।
- b. एषः बालः सिंहः इव पराक्रमी ।
- c. हनूमान् अब्धिम् अतरत् दुष्करं किं महात्मनाम् ।
- d. अयं राजा साक्षात् परमेश्वरः ।
- e. चिन्तयामि हरिमेव सन्ततम् ।

4) अलङ्कारस्य लक्षणं वर्णनं उदाहरण-सहितं लिखत । (५)

- a. अतिशयोक्तिः
- b. श्लेषालङ्कारः

5) एकपदेन उत्तरं लिखत (१०)

- a. पूर्वमीमांसादर्शनस्य प्रवर्तकः कः ?
- b. हंसः किमर्थं विदर्भदेशम् अगच्छत् ?
- c. नास्तिकदर्शनानि कानि ?
- d. दमयन्ती कस्य सुता ?
- e. उत्तरमीमांसा नाम का ?
- f. आस्तिकदर्शनानि कानि ?
- g. नैषधीयचरितं केन लिखितम् ?
- h. नलः कस्य देशस्य राजा ?
- i. न्यायदर्शनस्य प्रवर्तकः सूत्रकारः च कः ?
- j. कस्य दर्शनस्य आचार्यः कपिलः ?

6) पदविवरणं (अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि) लिखत । (५)

- a. शुशोच
- b. सेनान्यम्
- c. दर्शितशिष्यभक्तिः
- d. शस्त्रभृताम्
- e. क्षिणोति

7) उत्तरं लिखत (२ + ३ = ५)

- a. अव्ययीभाव-समासस्य विवरणं लिखत ।
- b. 'शब्दालङ्कारः' उदाहरणसहितं वर्णयत ।

8) वाक्यं साधु / असाधु इति लिखत । (५)

- पादपानां शिशिराद् भयं ।
- पूर्वं पर्वतानां पक्षाः आसन् इति देवेन्द्रः तान् पक्षान् कर्तितवान् ।
- तत्त्वविचारस्य अपरं नाम एव दर्शनम् ।
- शून्यवादः इत्यक्ते 'यत्र किमपि नास्ति तत्' इति अर्थः ।
- वैशेषिकदर्शनस्य मुख्यं प्रतिपाद्यं मोक्षः ।

9) परस्परसम्बद्धान् मेलयत (५)

a. बादरायणः	औलूक्यदर्शनम्
b. जैमिनिः	पराशरः
c. कणादः	सामवेदम्
d. गौतमः	वल्कलम्
e. त्वक्	न्यायसूत्राणि

10) सूक्तेः अर्थः लिखत । (२)

आपत्काले च सम्प्राप्ते यन्मित्रं मित्रमेव तत् ।

11) सुभाषितस्य पदविभागम्, अन्वयरचनां, तात्पर्यं च लिखत । (३)

अधमा धनमिच्छन्ति धनमानौ तु मध्यमाः ।

उत्तमा मानमिच्छन्ति मानो हि महतां धनम् ॥

12) श्लोकस्य पदविभागम्, अन्वयरचनां, तात्पर्यं च लिखत
एकस्य समस्तपदस्य विग्रहवाक्यं च लिखत ।(५)

स त्वं निवर्तस्व विहाय लज्जां गुरोर्भवान् दर्शितशिष्यभक्तिः ।
शस्त्रेण रक्ष्यं यदशक्यरक्षं न तद्यशः शस्त्रभृतां क्षिणोति ॥

13) संसन्दर्भं संस्कृतभाषया विवृणुत (३)

दमयन्ती माम् एव यथा परिणयेत् तथा करोतु ।

14) अधोदत्त-ग्रन्थकारस्य परिचयं ४-५ वाक्यैः लिखत । (३)

भरतः

15) अधोदत्त-विषयमधिकृत्य ५-६ वाक्यैः लिखत । (४)

भारतीयदर्शनानि